

AFET BÖLGESİNDE ÇİNLİLERLE 8 GÜN -1-

‘Çinlilerle ilgili en net gözlemim, duygu ve karakter bakımından bize ne kadar benzedikleridir. Nerede bir mazlum varsa oraya Türklerin sıcak eli uzanmıştır. Evet tam da bu konu Çinli dostlarımızla benzediğimiz en önemli konudur’

Mavi Gökyüzü Arama Kurtarma Timi Türk Hava Yolları uçağında.

Çin'den gönderilen yardım paketine bir çocuğun çizdiği resim. "Güçlü kal Türkiye, dayan, zor zamanınızda sizinle birlikteyiz."

Bölgeye geçmek üzere havaalanında hazır bekleyen gönüllü çevirmenlerin bir kısmı.

Uluslararası yardımlarda Çin'in müstesna yeri

MUSTAFA ALTINKAYA

İÇİŞLERİ Bakanı Süleyman Soylu'nun "Dördüncü seviye alarm koyduk. Bu uluslararası yardımı da içeren bir alarmdır." açıklamasından sonra, Çin'in muhakkak yardımı koşaçağını biliyordum.

Pekin Teknoloji Enstitüsünde yüksek lisans yaparken Çin'de yaşadığım kısa zamanda, Çinlilerle ilgili en net gözlemim, duygu ve karakter bakımından bize ne kadar benzedikleridir. Nerede bir mazlum varsa oraya muhakkak Türklerin sıcak eli uzanmıştır. Evet tam da bu konu, Çinli dostlarımızla benzediğimiz en önemli konudur.

BATI'DA UMURSAMAZLIK ÇİN'DE CANDANLIK

Sosyal medyada Batı'nın önemli üniversitelerinden birisinde çalışan yapan bir Türk'ün yazdıklarını gördüm. Depremden sonra etrafındaki öğrencilerin, hocaların, arkadaşlarının konuya ne kadar duyarız kaldığından yakınıyordu. Birlikte çalıştığınız, araştırma yaptığınız insanlardan böylesi bir felakette bir "geçmiş olsun" lafı duymamak ne kadar üzücü. Bu Türk akademisyen gördüğü bu muameleyi, Batı'yı dünyanın tamamı sandığı için maalesef sanki bütün dünya böyleymiş gibi algıyordu. Halbuki dünya Batı'daki çoğunluk gibi duyarız, soğuk, katı, ben merkezci değil. Çin'de çok uzun süre yaşamadım ama yaşadığım iki buçuk yıl onları tanımaya yetti. Kısa zamanda çok arkadaş edindim. Bir yüksek lisans öğrencisiydim. Benim gibi 'sıradan bir

yüksek lisans öğrencisini' kendilerinden görüp dost bilmişlerdi. Deprem sabahında onlarca mesaj, onlarca çağrı aldım. Wechat hesabım, felaketten dolayı üzgün olduğunu bildiren, ailemin ve benim iyi olmamı dileyen, güçlü kalmamı telkin eden mesajlarla doluydu.

ACIYI OMUZLAMAK DAHA BÜYÜK ERDEM

Acıyı paylaşmak bir erdemdir ama acıyı birlikte omuzlamaya çalışmak kadar büyük bir erdem değildir. Çinli dostların üzüntülerini belirtmekle kalmadılar, ayrıca onlara görev vermemi, yardım edebilmeleri için yol göstermemi rica ettiler. İşte bu Batı'da olmayan ama aklı evellerin Batı'da umutsuzca aradığı insan erdemidir.

Sadece Çinli dostlarım değil, yüksek lisans yaparken tanıştığım Laoslu sınıf arkadaşlarım, Vietnamlı, Rus, Pakistanlı yurt arkadaşlarım, Türk devletlerinden Kazak, Özbek, Kırgız arkadaşlarım yazdılar, aradılar. Çoğu ile 3 yıldan fazladır görüşmüyorduk. Çoğu ile öyle aham şahım ortaklaşmamız olmadı. Tahmin edebiliyorum, deprem haberini alınca "Türk bir arkadaşım vardı acaba iyi mi?" diye merak eden onlarca arkadaşım oldu. Eminim aynı durumu benim gibi Çin'de bir süre yaşamış bütün Türkler yaşamıştır. Twitter'da Batı'da öğrenim gören

Çinli ekibin bir kısmı Adıyaman'a geçmek üzere Malatya'ya veda ederken.

Türk arkadaşımızın yazdıklarını görünce, bu mesajların kıymetini iki kat daha anladım. Öğrenim görmek için ne kadar doğru bir ülkeye gitmişiz, bir kere daha kavradım.

DAMDAN DÜŞENİN HALİNDEN ANLAYAN

Evet 'uluslararası yardım çağrısı' yapılmış ilk gelecekle Çinliler olduğunu yukarıda saydığım sebeplerden dolayı biliyordum. Ve geldiler de! Peki neden böyle? Babaannemim hep anlattığı bir fıkra vardı. Nasreddin Hoca bir gün damdan düşmüş. Başına toplananlar "Aman Hocam, hemen bir doktor çağıralım." demişler. Nasreddin Hoca, "Doktor gerekmez. Halimden doktor değil damdan düşmüş anlar. Damdan düşmüş birini getirin." yanıtını vermiş.

Evet, Türkiye'ye de doktordan evvel, damdan düşmüş birisi lazımdır. Çinliler de aynı bizim gibi damdan düşmüşler. Aynı bizim yaşadıklarımıza benzer olayları yaşamışlar. İşgal edilmişler, zulüm görmüşler, devrim yapmışlar ve bugün de bizim gibi Amerika'ya karşı direniyorlar. Üstelik Çin de bir deprem ülkesi. 2008 büyük Sichuan depreminin anıları taze. İran, Rusya, Çin gibi damdan düşmüş ülkelerin bize en başta koşmaları bundan. Birbirini en iyi anlayacak ülkeler.

YOLA ÇIKIŞIMIZ

Depremin ardından Çin'den ilk etapta devlet tarafından görevlendirilen 82 kişinin geleceğini öğrendim. Sonra, Türkiye'de bir hafta boyunca birlikte görev yaptığımız Mavi Gökyüzü Arama Kurtarma Timi'nden (BSR) haberdar oldum. Ekip liderleri Wang Yi ve He Dui ile iletişim kurdum. Uçuş bilgilerini, kaç kişi olduklarını neye ihtiyaç duyacaklarını öğrendikten sonra Çin Türk Öğrenci Birliği'nden (TÖB) arkadaşlarımla birlikte harekete geçtik.

Önce Çin Ankara Büyükelçiliği ile iletişime geçtim fakat büyükelçilik çalışanları da bilgi akışına yetişemiyordu. AFAD yetkililerine ulaşmaya çalıştım. Maalesef AFAD'ın insan ve acil durum örgütlemesi konusundaki yetersizliği ile ilk o anda yüzleştim. İstanbul'daki AFAD Dış İlişkiler yetkilisi ile görüştüğümde fark ettim ki AFAD'da kimsenin (ya da benim ulaşabildiklerimin) Çin'den Mavi Gökyüzü ekibinin geleceğinden haberi yok. Oysa 8 Şubat günü saat 23.30'da 137 kişilik ekip İstanbul havaalanına inecekti ve kaybedecek bir dakikamız bile yoktu.

Kuşak ve Yol Girişimi Dergisi (BRIQ) Yazı İşleri Müdürü Onurcan Balcı ile elele verdik. İstanbul havaalanında "AFAD Dış İlişkiler Masası" kurulduğunu öğrendik ve hemen İstanbul havalimanına vardık fakat dış ilişkiler masası şöyle derken AFAD'ın herhangi bir görevlisini bile bulmakta zorlandık. Onurcan ile

iki koldan havaalanının dört bir yanını gezdik. Sonunda birilerine ulaştık fakat onların da ne gelen ekipten haberi var ne izlenecek yol hakkında bir fikirleri var. Atatürk'ten öğrendiğimiz ve örgütlü yaşamımızda hep tekrarlanan bir söz vardır "olağanüstü durumlarda olağanüstü tavır gerekir!" İşte önümüzde pek olağanüstü durum var. Tavrımızın olağanüstü olması gerekliydi. Ve doğrudan Türk Hava Yolları yetkilisi ile görüşmeye karar verdik. THY yetkililerine Çin'den Mavi Gökyüzü Timi'nin yola çıktığını ve onları iner inmez bölgeye yönlendirmemiz gerektiğini aktardık. Uçağın hazır olacağı sözünü aldıktan sonra eve dönüp hazırlıklarımızı tamamlamaya koyulduk.

GÖNÜLLÜ ÇEVİRMEN ŞEHALESİ

Havaalanına yola çıkmadan önce TÖB'ün duyurduğu "Çince bilen gönüllü çevirmenler aranıyor." ilanına eve döndüğümüzde fark ettik ki 500'den fazla arkadaşımız başvurmuş. 500 sayı göze ilk bakışta az gelebilir fakat Çince Türkiye'de çok konuşulan bir dil değil. Bu gerçekten büyük bir sayı. Çince bilen pırl pırl tam 500 Türk genci afet bölgesinde yardım etmek için can atıyor. Ekledikleri mesajlar ise duygu dolu. Adeta yardım etmek için yalvarıyorlar. İnsan bilmediği bir bölgeye, aç susuz kalmayı, uykusuz kalmayı göze alıp yardım etmek için yalvarır mı? Gönülünüz milletinize bağlıysa evet yalvarırsınız. Çünkü biliyorum 500 arkadaşımın hepsinin yüreği aynı benim gibi afet bölgesindeki vatandaşlarımızla bir atıyordu. Evde oturup gelişmeleri izlemek onları boğuyordu. Edebilecekleri bir yardım 'fırsatı' mı doğdu. Önünü arkasını düşünmeden fedakârca öne atıldılar. Hasılı 500 arkadaşta koşulları en uygun olan 15 kişiyi belirleyip haberleştik ve belirlediğimiz saatte tam tekmil hazır olarak havaalanında buluşmak üzere sözleştik.

SİM KARTI DAYANIŞMASI

Önceden haberleştiğimiz Çinli dostlarımız bizden telefonlarını Türkiye'de kullanabilmek için SIM kart istemişti. Tanesi 490 TL'den 50 adet SIM kart toplam 24 bin 500 TL yapıyor. TÖB yönetimi "lazım olur" diye harcamalarımızı fışletmek kaydıyla inmece ile topladıkları 15 bin lira yolarmıştı. Geriye kalan miktardan bir arkadaşımız "ben hallederim" deyip hiç tereddüt etmeden üstlendi. SIM kartlar için kimlik gerekiyordu. Hepimiz kendi kimliklerimizin yanında arkadaşlarımızın, ailemizin en hızlı ulaşabildiğimiz kim varsa kimliklerini topladık. 50 SIM kartı hazırladık.

ELİ KALEMDEN BAŞKA ALET GÖRMEMİŞLER

Bizler eli kalemden başka bir şey görmemiş gençleriz, gideceğimiz yerde neler göreceğiz

hiçbir fikrimiz yok. Bazılarımızın ilk yardım, dağcılık gibi meziyetleri var fakat bu çok daha farklı bir süreç. Buna rağmen gelen arkadaşlarımızın hiç birisinin gözlerinde korku görmedim. Bu en az iki dil bilen, hepsi alanında uzman zehir gibi arkadaşlarımız havaalanında hazır kıta görünce Türk gençliği ile bir kere daha gurur duydum. Evet bozguncu ve hain çok ama cesur ve fedakâr Türk gençliği hepsinden daha çok. İlk defa orada "kesin atlatacağız" dedim kendi kendime. Ayrıca İstanbul Üniversitesinde Türkçe bölümü öğrencileri Çinli arkadaşlarımız Cem Xiu ve Alp Wang da bizimle havaalanında buluştular. Onlar da bütün fedakarlıklarını sırtlanmışlar havaalanında hazırıldılar.

15 ÇEVİRMEN TAM TERTİP HAVALANI'NDAYIZ

İstanbul Havaalanı'nda sonunda bir AFAD yetkilisi ile telefonda iletişim kurmayı başardık. Gelen Mavi Gökyüzü Timi'ne dahil olmak üzere Malatya'ya biletlerimizi kestirdik. Hepimiz uçak masraflarımızı karşılamaya hazırdık THY yetkilileri bizden hiçbir ücret talep etmedi. Çin'den gelen uçağın inişini beklerken cadır sayımız, uçuş tulumu sayımızı çıkardık. Bir erzacı arkadaşımız bir bavul dolusu ilaç ile geldi, birisi çantasına onlarca hazır yiyecek doldurmuştu, birisi lazım olur diye fazladan uykulu tulumları almıştı. Olanca aklımızı kullanarak acaba ne lazım olur sorusunu sora sora hepimiz sırtımıza koca koca çantalarla hava alanına gelmiştik.

'YAŞASIN MAVİ GÖKYÜZÜ YAŞASIN ÇİN!'

Çinli ekip sonunda havaalanına indi. Ağlamamak elde değil. Hepimizin gözlerinde aynı parıltı. Çinli dostlarımız bize yardıma gelmişlerdi. Bir çevirmen arkadaşımızın ağzından Çince "Yaşasın Mavi Gökyüzü, Yaşasın Çin!" sloganı yükseldi. Hep bir ağızdan tekrar ettik. Çinli dostlar bizi görür görmez karşılık verdi. "Dayan Türkiye", "Yapabilirsin Türkiye!"

Tuttuğumuza sarıldık! Havaalanında alkışlar eşliğinde, yüreğimizde buruk bir acı, kardeşlerimizi kurtarmak için hırs ve olanca kahraman duygularımızla uçağa bindik. Yaklaşık 2 saatlik yolda Çinli dostlarımızla tanışırken, THY hostesi elimize sıcak sandviç uzattı. Hostes hanımefendiye "bu durumda bile mi bize hizmet ediyorsunuz?" deyince, aldığım cevap ders niteliğindedeydi "sizin güçlü olup hayat kurtarmanız lazım. Bizim elimizden bu geliyor, bunu yapabiliyoruz. Güçlü kalın!" dedi. Kan canağına dönmüş gözlerle yüzüme bakıp nazikçe konuşan hostes hanımefendiden cevabımı aldım ve sandviçi 40 parçaya her lokmasına dua ederek efendi efendi yedim. ■ DEVAM EDECEK

Deprem konutunda doğdum!

BİZİM yaşatılarımız (90'lar çocukları) depremi, 99 depremi ile bilir. Ama bizzat yaşamam da hayatımda genişçe yer eden başka bir deprem daha var. 1970 Gediz depremi. Bu deprem köyümü Akçaalan'ı ve şimdiki adı "Eski Gediz" olan Gediz'i yerle bir etti. Resmi kayıtlara göre 800'den fazla kişi hayatını kaybetti. Sadece Akçaalan'ın kaybı 236 kişi. Dönemin nüfus yoğunluğuna göre epey büyük bir rakam. İhtiyarlarımız Gediz depremini hala yaşlı gözlerle anlatır. Köyümüzde de hissedilen 2011 Simav depreminde (5,9 şiddetinde olmuştu) yaşlıların yol ortasında dizlerinin üstüne çöküp ellerini semaya açarak "Allahım bu acıyı bize bir daha yaşatma!" haykırışları, getirdikleri tekirler, bağıra bağıra dua okumaları hala aklımda mih gibi çakıldır. Biz 'Ama iyi salandık ha!' diye maceracı duygularımızı ifade ederken yaşlılarımızın feryatları ile meselenin ciddiyetini kavrayabilmıştık.

Akçaalan köyündeki deprem şehitleri anıtını her arife gününde ziyaret eder birer Fatıha okuruz. Bu yüzden bizzat yaşamamış olsam da deprem hafızası oldukça güçlü olan bir toplum içinde büyüdüm.

Hatta devletin Akçaalanlı depremedeler için yaptığı Kültür merkezindeki deprem evlerinde doğdum. Hala evimizin adresini verirken 'deprem evleri' ibaresini kullanırız.

Depremin bir de hayrı oldu:

Şehir planlaması açısından Akçaalan emsalsiz bir yerleşim yeridir. Çarşısı, sanayisi, pazar yeri, meydanı, parkı, sosyal tesisleri, okulu, sağlık ocağı, itfaiye istasyonu, postanesi, tarım kredi kooperatifi ile tam bir planlama ürünü. Akçaalan köyü depremden önce dokuma halıları, kumaşları ile meşhur. Köy depremden sonra planlanırken köy halının aşına olduğu dokuma işi bir fabrikaya dönüştürüldü. Köyün bütün gençleri bu fabrikada istihdam ediliyor. Maalesef 2000'li yıllarda fabrika kapandı. Önümüzdeki dönemde kurulacak yeni yerleşim yerleri, özellikle köyler için Akçaalan mutlaka incelenmeli.

1970 Gediz depremi ve Akçaalan örneğini başka bir yazının konusu olmakla birlikte incelenip dersler alınması bir 'tarihî' öyküdür. Bu tecrübeyi en kısa zamanda Aydınlik okurları ile paylaşacağız.

AKÇAALAN KÖYÜ

Bayer Firması'nın Akçaalan köyünde yaptığı barakalar 40 yıldan fazla köylülerce ahır, ambar olarak kullanıldı. Yazın serin kışın sıcak olan barakalar 2000'li yılların başında yangın tehlikesi sebebiyle kaldırıldı.